

Zaaknr. : 725778
Kenmerk : 827374

Bestuurlijke deelname aan Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk

Behandelend ambtenaar: [REDACTED] J
Programmadirecteur: [REDACTED] J
Portefeuillehouder: [REDACTED] J
Ambtenaar aanwezig bij Programmadirectie, Managementteam of Programma-overleg: [REDACTED] J

Doel van de notitie: Besluitvorming door dagelijks bestuur over deelname aan het bestuurlijk overleg over Powerport Moerdijk.

Samenvatting: In Powerport regio Moerdijk komt de aanlanding van wind-op-zee in West-Brabant samen met tal van grote maatschappelijke opgaven zoals circulaire economie, landbouwtransitie, bedrijventerreinontwikkeling, verstedelijking, klimaatadaptatie en bereikbaarheid. Vanwege het nationale belang voor de energievoorziening is in BO-MIRT afgesproken hier een aparte ontwerptafel voor in te richten. In eerste instantie was het waterschap daarbij niet in beeld, maar dat beeld is nu veranderd. Het waterschap is uitgenodigd om bestuurlijk aan te gaan sluiten.

Advies: Het dagelijks bestuur stemt in met:

- bestuurlijk gaan deelnemen aan de "Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk";
- de portefeuillehouder water en ruimte hiervoor af te vaardigen;
- het aanwijzen van de portefeuillehouder waterketen als eerste plaatsvervanger van de portefeuillehouder water en ruimte;
- dit overlegorgaan toe te voegen aan de gremialijst van het dagelijks bestuur.

Bespreking in:	Vergaderdatum: (indien geen datum; type dan n.v.t.)
☒ Programmadirecteur	2 oktober 2024
☐ Programma-overleg	
☐ Programmadirectie	
☐ Managementteam	
☐ Overlegvergadering OR	
☒ Portefeuillehouderoverleg	2 oktober 2024
☒ Dagelijks Bestuur	15 oktober 2024
☐ Lokaal Overleg	
☐ Algemeen Bestuur	
☐ Check financiële en juridische paragraaf	
☒ Bijlage(n) bij het besluit Mededeling voor AB-Bestuurlijke deelname aan Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk	830398
☐ Achtergronddocument(en)	

Aanleiding/context

Wat is Powerport regio Moerdijk?

Powerport regio Moerdijk speelt nu en in de toekomst een sleutelrol in de (inter)nationale en regionale energie opgaven. Er staat veel te gebeuren op het gebied van bovenregionale energie-infrastructuur (zoals de aanlanding wind op zee, waterstoffabrieken, elektriciteitsproductie, de Delta Rhine Corridor, batterijen en de ontsluiting van duurzame warmte). Dat alles maakt Powerport regio Moerdijk een essentieel knooppunt van nationaal belang voor de energietransitie.

Maar in dit gebied, dat het grondgebied van de gemeenten Moerdijk, Drimmelen en Geertruidenberg omvat (zie kaartje), spelen veel meer grote opgaven. Opgaven op het gebied van de circulaire economie, landbouwtransitie, bedrijventerreinontwikkeling, verduurzaming van de aanwezig industrie, verstedelijking, klimaatadaptatie en bereikbaarheid. Al deze ontwikkelingen hebben een enorme ruimtelijke, sociale en economische impact. Ook de leefbaarheid van dit gebied staat onder druk. Om meer grip en zicht te krijgen op alle ontwikkelingen zijn Rijk (ministeries EZK, BZK en I&W), provincie en de drie gemeenten samen gestart met de 'Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk'. Deze partijen vormen nu samen het bestuurlijk overleg "Kopgroep Powerport regio Moerdijk". Er is door de kopgroep recent een video gemaakt waarin dit geheel begrijpelijk wordt uitgelegd. Die video is via deze link te zien:

<https://www.youtube.com/watch?v=94fe1JOqQiU>

De basis van deze landelijke ontwerptafel is gelegen in een afspraak die in BO-MIRT is gemaakt. Hoewel dit gebied door het vorige kabinet niet als een apart NOVEX-gebied is aangemerkt, ontloopt dit het qua status niet en komt het apart aan bod als gebiedsopgave in het voorontwerp Nota Ruimte van het vorige kabinet.

In eerste aanleg was het waterschap nog niet in beeld als bestuurlijk betrokken partij in de ontwerptafel. In eerste instantie werd de ontwerptafel vooral gezien als een 'energievraagstuk'. Waar gaat de windenergie vanuit zee aanlanden en wat komt daar allemaal bij kijken? Dat beeld is ondertussen veranderd naarmate de ruimtelijke implicaties begonnen te dagen. Het is veel meer een complexe ruimtelijke puzzel geworden die steeds verder reikt dan alleen energie-infrastructuur. Een puzzel die ook het waterschap aan alle kanten raakt, zowel op strategisch niveau, maar ook bij de uitvoering. Hierover zo meteen meer. Dat, plus de één-overheidsgedachte, maakt dat het waterschap alsnog uitgenodigd wordt om toe te treden tot de kopgroep. En ook deel te gaan nemen aan het directeurenoverleg. Ambtelijk is het waterschap ondertussen al enige tijd aangesloten op de werkgroep van powerport.

De bestuurlijke vraag is tweeledig:

1. Gaat het waterschap bestuurlijk aanhaken?
2. Zo ja, welke portefeuillehouder haakt dan aan?

Op welke vlakken raakt powerport het waterschap?

Powerport raakt het waterschap op verschillende terreinen en op verschillende niveaus. Hieronder is een korte en bondige inhoudelijke kenschets gegeven.

- De aanleiding voor powerport is **energie**. Het aanlanden van wind-op-zee brengt allerlei zaken met zich mee, zoals convertorstations, batterijen, hoogspanningsstations en -transportleidingen, enzovoorts. De keuzes die hier vanuit nationaal belang gemaakt gaan worden, hebben direct invloed op de energietransitie in Brabant. Wat betekent dit dan voor de alternatieven in de 'eigen' RES en REKS? Wordt dit gebied, wordt Brabant slechts een doorvoer? Dat zijn belangrijke strategische vragen, vallend onder

de portefeuille Waterketen, maar het is met de huidige inzichten maar de vraag of dit het zwaartepunt van het bestuurlijke gesprek in West-Brabant wordt. Het energievraagstuk als leidend bestuurlijk thema is inhoudelijk gezien mogelijk, maar momenteel niet waarschijnlijk.

- Een direct raakvlak zit op het onderwerp 'waterveiligheid', zowel strategisch als bij de verdere uitvoering van powerport later. Op strategisch niveau gaat het om een deelaspect van Water en Bodem sturend, te weten het plaatsen van belangrijke hoogwaardig energie-infrastructuur in een gebied dat kan overstroomd. In een latere fase speelt in elk geval dat de ontwikkelingen binnen powerport raakvlakken heeft met de dijkversterking GEA-WAD rondom Geertruidenberg. Dit wordt overigens al meegenomen voor zover mogelijk in het ontwerpend onderzoek dat nu voor GEA-WAD wordt uitgevoerd. Aan de andere kant geldt dat er bij de kering rondom Moerdijk nu geen versterkingsopgave ligt vanuit het Hoogwater Beschermingsprogramma (HWBP). Maar, deze keringen bevatten nu al wel het maximum van kruisende kabels en leidingen dat veilig in de kering past. Zodra daar nog meer bij moet komen omwille van de realisatie van powerport, betekent dit waarschijnlijk een extra versterkingsopgave. Deze komt dan niet voort uit het HWBP en wordt niet gedekt vanuit het HWBP. Het doet tegen die tijd wel een beroep op uitvoeringscapaciteit, op een moment dat GEA-WAD in uitvoering gaat. Indien hier niet goed op geanticipeerd wordt vanuit het waterschap, kan dit qua kosten en uitvoeringscapaciteit concurrerend worden met de uitvoering van het HWBP. Dat geldt dan niet alleen voor het waterschap maar ook voor onze partners.

Aangezien dit aspect vooral aan de orde komt in een latere fase, is dit wel een inhoudelijk aanhakingspunt voor het waterschap, maar het is niet waarschijnlijk dat dit onderwerp bestuurlijk doorslaggevend wordt binnen powerport.

- Ten aanzien van water en ruimte liggen er veel raakvlakken. Strategisch gaat het om de ruimtelijke puzzel om alles wat bij Powerport komt kijken een plek te gaan geven, binnen de bandbreedte van klimaatadaptatie en water en bodem sturend. Maar deze puzzel gaat naar alle waarschijnlijk al snel nog complexer worden. Want hoewel er eerst gekeken wordt naar mogelijke ruimte binnen de bestaande terreinen (zoals de haven van Moerdijk en de Amercentrale), is het maar de vraag of dat voldoende is om alles kwijt te kunnen. Op het moment dat er meer ruimte nodig blijkt, gaat dit een domino-effect aan verschuivende ruimteclaims veroorzaken. Slechts één voorbeeld: in de verstedelijkingsstrategie voor West-Brabant West is voor de schaa sprong van Roosendaal rekening gehouden met een stuk herontwikkeling van de spoorzone in Roosendaal. Daarvoor moet een deel van de spoorfunctie zich kunnen verplaatsen naar Lage Zwaluwe. Maar als dat niet gaat omwille van powerport, trekt dat een wissel op de verstedelijkingsstrategie van West-Brabant West. En zo zijn er nog meer voorbeelden. Om deze reden zoekt powerport nu ook al de afstemming met de twee stedelijke regio's West-Brabant West en SRBT. Dit effect doet zich het eerst voor op strategisch niveau, maar het waterschap gaat dit ook vlug merken in de weging van het waterbelang (voorheen watertoets) bij tal van ruimtelijke plannen en projecten in deze omgeving. Daarom wordt het ruimtelijke aspect waarschijnlijk het belangrijkste gespreksonderwerp binnen powerport. Zaken als waterveiligheid, circulariteit of zelfs energie, neigen 'slechts' een onderdeel van de puzzel te worden.
- Op het vlak van de waterketen kan er ook een afgeleide relatie liggen. Afhankelijk van wat er op het haventerrein aan verschuivingen plaats gaat vinden en wat er later nog kan gebeuren door de circulaire transitie, kunnen andere bedrijven of andere productieprocessen gaan ontstaan, met andere afvalwaterstromen tot gevolg. Het havengebied Moerdijk is wel dominant in de zuiveringseenheid, dus grote verschuivingen hebben gevolgen voor de afvalwaterzuivering. Het is mogelijk dat dit op termijn kan gebeuren, maar het is niet waarschijnlijk dat dit op relatief korte termijn gebeurt en het is onwaarschijnlijk dat dit binnen powerport een issue zal zijn.

NB: hoewel powerport geen NOVEX-status heeft, en het regeerprogramma van het nieuwe kabinet er niet over rept, wordt in Den Haag wel nagedacht over een herijking van NOVEX-gebieden en of powerport dan niet als 'NOVEX-gebied' aangemerkt wordt, dan wel aan een gebied wordt toegevoegd. Dat legt weer een relatie met het spoor NOVEX stedelijk Brabant.

Ambtelijk advies:

1. *Gaat het waterschap bestuurlijk aanhaken?*
Gezien alle grote belangen die spelen en het waterschap direct raken, en vanuit de één-overheidsgedachte geredeneerd, is het logisch om bestuurlijk aan te haken in de kopgroep.
2. *Zo ja, welke portefeuillehouder haakt dan aan?*
Gezien bovenstaande inhoudelijke kenschetsen liggen de meeste raakvlakken en het zwaartepunt van het bestuurlijke gesprek binnen powerport op het ruimtelijke vlak. Hoewel de raakvlakken meerdere portefeuilles in het DB raakt, ligt het meest voor de hand om de portefeuillehouder water en ruimte af te vaardigen vanuit het DB. Gezien de verdere inhoudelijke raakvlakken is het meest logisch om vervanging te laten plaatsvinden vanuit de portefeuille waterketen.

Beoogd effect

Het afvaardigen van een bestuurder namens het dagelijks bestuur aan het bestuurlijk overleg voor de Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk.

Argumenten

- Ontwerptafel Powerport regio Moerdijk gaat over een nationale opgave met een gremium dat ingesteld is vanuit BO-MIRT, die onafhankelijk van regionale gremia zoals de twee stedelijke regio's opereert en die het waterschap op veel manieren aangaat. De noodzaak het waterschap te betrekken, is ondertussen duidelijk geworden. Er is het waterschap veel aan gelegen om op een goede manier aangehaakt te zijn. Dat kan door toe te treden aan de kopgroep.
- Het waterschap haakt met dit voorstel op gelijke hoogte aan met andere partners, zoals de gemeenten die op het niveau van wethouders aangesloten zijn.

Kanttekeningen en risico's

- Gelet op het belang van dit bestuurlijk overleg wordt het dagelijks bestuur geadviseerd meteen ook een plaatsvervanger aan te wijzen, voor het geval de portefeuillehouder water en ruimte verhinderd is. Zeker indien er op korte termijn een tussentijds bestuurlijk overleg ingepland wordt vanuit de Ontwerptafel is het praktisch om helderheid over vervanging te hebben, mocht dat aan de orde zijn. In het ambtelijk advies hierboven is daar een voorstel voor geformuleerd.
- Het valt te verwachten dat, net als jaren geleden bij de uitbreiding van het Logistiek Park Moerdijk, de leefbaarheid van het dorp Moerdijk en andere kernen in de omgeving, een heet hangijzer gaat worden. Deze gesprekken lopen vanuit de kopgroep. Door deel te nemen aan de kopgroep, wordt het waterschap daar ook onderdeel van. Anderzijds krijgt het waterschap toch te maken met deze discussies, ook als ze er niet zelf bij betrokken is, via uitvoeringsprojecten later. Dat ontstaat nu al rondom de Delta-Rhine-corridor en de weging van het waterbelang.
- Het dagelijks bestuur heeft een gremialijst waarin staat aan welke gremia het DB deelneemt, welke portefeuillehouder dat betreft, en wie de vervanger is. Het aanpassen van de gremialijst is in feite een apart besluit, vandaar dat dit in de formulering van het DB-besluit apart is benoemd.

Financiële dekking

Er zijn geen extra financiële consequenties. Powerport wordt getrokken onder regie van de provincie en bekostigd door het Rijk.

Uitvoering

Het besluit wordt ambtelijk terugkoppelt aan de projectleiding van Powerport Moerdijk. De waterschapsbestuurder wordt daarna toegevoegd aan de vergaderingen en ontvangt vanaf dan uitnodigingen, stukken, etc.

Communicatie

Communicatie over dit DB-besluit kan verlopen via de ambtelijke lijn richting powerport. Geadviseerd wordt het algemeen bestuur per mededeling kort te informeren. Een concept mededeling is bijgevoegd. Voor communicatie over powerport zelf geldt dat gezien alle belangen en gevoeligheden die spelen alle externe communicatie over powerport in de kopgroep wordt besloten en gecoördineerd. Vanuit het waterschap wordt een communicatieadviseur aan het communicatieteam van powerport toegevoegd.

Relatie met beleidsvelden

- Winnend Samenwerken in Brabant

Niet van toepassing.

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Niet van toepassing.